

FOKUS PÅ DRIFTSØKONOMI

Bankerne afviser at være for tilbageholdende med at lukke bedrifter

Nationalbankens og Videncentret for Landbrugs opfordring til at lukke bedrifterne med uholdbar økonomi bliver mødt med en kold skulder af bankernes brancheorganisation, Finansrådet. - Der er en opgave i at forsøge at få vendt udviklingen, lyder det fra erhvervspolitisk konsulent i rådet.

AF MORTEN IPSEN

Nationalbanken og Videncentret for Landbrug har kritiseret, at bankerne er for tilbageholdende med at lukke bedrifter med uholdbar økonomi, men det er erhvervspolitisk konsulent i branchernes brancheorganisation, Finansrådet, Sine Worm Jensen, ikke enig i:

- Jeg mener ikke, at det her er en sektorproblemstilling. Jeg mener, at det skal afgøres i den konkrete situation, hvad der er rigtigt for landmanden. Landbruget har fået et bedre bytteforhold inden for de senere år, og det giver en mulighed for, at man kan vende udviklingen. Og den chance synes bankerne, at den enkelte landmand skal have, hvis der er grobund for det i hver enkelt situation, siger Sine Worm Jensen.

Nationalbanken skriver i en delrapport i bankens seneste kvartalsrapport, at det er nødvendigt, at institutterne realiserer tabene og lukker bedrifter med uholdbar driftsøkonomi »for at sikre en samfundsmæssig bedre resurseanvendelse og styrke indtjeningen i landbruget«.

Afviser passivitet

En lukning af bedrifterne får opbakning fra erhvervsøkonomisk chef i Videncentret for Landbrug, Klaus Kaiser.

- Det er en rigtig god idé for både den enkelte landmand og for landbruget som helhed, hvis bedrifter med uholdbar økonomi bliver lukket ned, lød det fra Klaus Kaiser i Ef-

Bankerne ønsker ikke at lade bedrifter køre videre, som burde lukkes, siger Sine Worm Jensen, erhvervspolitisk konsulent i Finansrådet, til kritikken af, at bankerne holder bedrifter med uholdbar økonomi kørende. (Foto: Colourbox)

fektivt Landbrug, da Nationalbank-rapporten udkom for nylig.

Klaus Kaiser skønner, at der er 7-800 landbrug, der er udsigtsløse at holde liv i, men som institutterne tilsyneladende ikke har travlt med at lukke, blandt andet fordi de ikke vil tage deres tab.

Sine Worm Jensen, erhvervspolitisk konsulent i Finansrådet, afviser, at bankerne ønsker at lade bedrifter køre videre, som burde lukkes.

- Hvis banken vurderer, at der ikke er nogen chance overhovedet for at vende den negative udvikling, så tager banken en alvorlig snak med landmanden herom. Men det, man bare skal huske på, er, at hvis man vælger at lukke et landbrug ned, så har det store konsekvenser for landmanden, så derfor skal man selvfølgelig tage de her beslutninger med respekt for

landmandens situation, siger Sine Worm Jensen.

Skal være nogen til at overtage

Så med andre ord ønsker I ikke at vurdere, om det ville være bedst for både samfundet og landbrugets indtjening, hvis de her bedrifter blev lukket, som nationalbankdirektøren siger?

- Det vil være noget voldsomt, hvis der pludselig blev sat 6-700 bedrifter til salg. Det tror jeg ikke er i landbrugets interesse. Jeg vil dog ikke validere, om der vitterligt er tale om 6-700 bedrifter, det har jeg ikke mulighed for, understreger Sine Worm Jensen, og tilføjer:

- Men nogen af de her landbrug er jo også sat til salg, der er bare ikke fundet en køber endnu.

Vi er vel alle enige om, at be-

- Der er spørgsmålet så, hvor lang en periode skal landmanden have til at vende udviklingen, og det vil være en individuel vurdering i hver situation

SINE WORM JENSEN, ERHVERVSPOLITISK KONSULENT, FINANSRÅDET

drifterne ikke skal lukkes ned fra den ene dag til den anden, men at det skal ske i et tempo, så ejendomsmarkedet ikke ramler, og så de pågældende landmænd bliver behandlet med respekt?

- Jo, men det er også en interesse for landbruget, at man finder en landmand, der kan overtage bedriften med dyr og det hele. Det er de løsninger,

vi forsøger at arbejde på. Men hvis landmanden vælger at lukke ned og aflevere nøglerne, så finder banken altid en, der midlertidigt kan overtage bedriften.

Skal afgøres individuelt

Er Finansrådet enig i, at bedrifter med uholdbar økonomi skal lukkes på sigt?

- Hvis det ikke er muligt for

landmanden at vende den negative udvikling, så er det klart, at så kan man komme til et punkt, hvor det ikke er muligt at fortsætte, og så skal bedriften lukkes, og der skal findes en ny mand på bedriften.

- Men det er ikke et problem, der kan løses på sektorniveau. Det er noget, du må gå ind og afgøre i hver enkelt situation, hvornår det nu er konklusionen, og hvornår det så viser sig, at man faktisk har mulighed for at vende udviklingen.

Men det er altså korrekt set af nationalbankdirektøren, at de her bedrifter bør lukkes?

- Nej, det jeg siger, er, at man i de her situationer, hvor man har en svær økonomisk situation, og man anser, at der er en chance for, at udviklingen kan vendes, så skal landmanden også have mulighed for at vende udviklingen. Men hvis banken er overbevist om, at der ikke er nogen fremtid, så er der jo ikke andre muligheder end at lukke bedriften.

Udvikling skal vendes

Har Finansrådet tal på, hvor mange landbrug der har en uholdbar økonomi?

- Nej, det har vi ikke. Der er en gruppe, som helt klart har nogle svære udfordringer. Men der er også en enorm stor spredning i resultaterne inden for landbruget. Der er en tredjedel, som virkelig har nogle rigtig gode resultater. Og det er jo det, der er hele opgaven - og særligt fra landbrugets organisationers side - at få løftet den her dårlige tredjedel og se, om man kan få løftet nogle af dem ud, så de kan være mere effektive. Og det er klart, at viser det sig så, at der er nogle, man ikke kan løfte, så må man drage en konklusion på baggrund af det. Men der er i hvert fald en opgave i at forsøge at få vendt udviklingen.

Hvornår kan man sige, at en bedrift har en uholdbar økonomi?

- En uholdbar økonomi er generelt, hvis bedriften har en negativ indtjening over en længere periode, og der ikke ses en ændring i den udvikling, selvom der er forbedrede økonomiske konjunkturer.

- Men det er en konkret vurdering i den enkelte situation. Du kan ikke sætte det her på en formel og lægge ud på alle bedrifter. Det tror jeg, man ville gøre meget forkert i.

- Og der er jo heller ikke noget quick fix i at få nedbragt landbrugets gæld. Det vil jo tage en lang periode. Og derfor er det, at det er relevant også at tale om i den her sammenhæng, om landbruget har nogle gode rammevilkår, der giver

Videncentret: Landmænd straffes for at nedbringe risici

Landmanden får både højere rente og kreditomkostninger, hvis han forsøger at nedbringe sin risiko ved at lægge om til et fast lån, lyder kommentaren til Finansrådets udmeldinger fra Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef i Videncentret for Landbrug.

 Lad landmandens kreditomkostninger afspejle hans finansielle risiko. Sådan lyder kommentaren fra Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef i Videncentret for Landbrug, til pressemeddelelsen fra bankernes brancheorganisation, Finansrådet.

I meddelelsen gør Finansrådet opmærksom på landbrugets eksponering over for stigende renter, idet cirka 90 procent af gælden på cirka 360 milliarder kroner er optaget i lån med variabel rente.

Samtidig ønsker Finansrådet, at landbruget begynder

at arbejde mere systematisk med risikostyring, og at landmændenes driftsregnskaber suppleres med følsomhedsberegninger.

Årsagen til, at variabelt forrentede lån fortsat er klart dominerende i landbruget, er imidlertid ikke kun et spørgsmål om manglende risikostyring. Det er i højere grad et spørgsmål om en trængt økonomi hos mange landmænd, vurderer Klaus Kaiser.

Redskaberne er i brug

- Det er korrekt, at både banker og landbrugsvirksomheder for nogle år tilbage forsømt at forholde sig tilstrækkeligt til risiko. Efter

finanskrisen har både den finansielle sektor og landbruget dog arbejdet intensivt med risikostyring. De systemer til følsomhedsberegninger i landmændenes regnskaber, som Finansrådet efterlyser, er allerede udviklet og i brug hos de fleste landmænd. Finanskrisen har højnet risikobevistheden for os alle, og bankerne og landbruget bør fortsat arbejde sammen om at holde dette fokus og udvikle risikostyringen yderligere, siger Klaus Kaiser.

Han gør opmærksom på, at selv med det nye 30-årige superlån med 2,5 pct. kuponrente, er der stadig cirka 2 procent

Den finansielle sektor bør reducere kreditomkostningerne, når landmændene nedbringer risikoen, mener erhvervsøkonomisk chef i Videncentret for Landbrug, Klaus Kaiser.

i renteforskel mellem fast og variabel rente.

For en gennemsnitlig landbrugsvirksomhed betyder det en forskel på bundlinjen på op mod 400.000 kroner. Det skal ses i forhold til, at Videncentret for Landbrugs seneste prognose forudsiger et overskud for en gennemsnitlig bedrift omkring 560.000 kroner i 2014.

Overskud ville forsvinde

- Siden er Ruslands importforbud af fødevarer fra EU kommet til, og hvis vi i den seneste situation skulle omlægge landbrugets gæld til fast rente, vil hele overskuddet i 2014 være væk.

- Så det efterlyste fokus på risikostyring er nødvendigt, men ikke tilstrækkeligt, hvis landbrugets risiko skal ned-

bringes. Indtjeningen skal også forbedres, siger Klaus Kaiser.

Han understreger behovet for, at den finansielle sektor spiller en konstruktiv rolle i arbejdet med at skabe intelligente og holdbare løsninger.

- Som det er nu, bliver virksomhederne straffet med højere bidragssatser og rentemarginaler, hvis de omlægger fra lån med variabel rente til fastrentelån, fordi indtjeningen forringes. Så virksomheden får både en renteforhøjelse og en stigning i kreditomkostningerne.

Savner belønning

- I virkeligheden burde den finansielle sektor belønne virksomheden for at nedbringe risikoen, så virksomhedens øgede renteudgifter delvist kompenseres af lavere kreditomkostninger. Det kunne i langt højere grad motivere landmændene til at nedbringe risikoen til gavn for både landbruget og den finansielle sektor, siger Klaus Kaiser.

- De systemer, som Finansrådet efterlyser, er allerede i brug hos de fleste landmænd

KLAUS KAISER, ERHVERVSØKONOMISK
CHEF, VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

DRIFTSØKONOMI
 Kontakt: Morten Ipsen
 morten@effektivlandbrug.dk
 63 38 25 33 - 40 75 76 96

mulighed for, at landmændene kan løfte indtjeningen. Det er meget vigtigt at holde fokus på.

Forbedret bytteforhold

Klaus Kaiser mener, at bankerne tilsyneladende er for tilbageholdende med at lukke bedrifterne med uholdbar økonomi. Skal tempoet sættes op?

- Det, jeg hører fra mine medlemmer er, at når man er overbevist om, at det ikke er muligt at fortsætte, så vælger man at lukke bedriften ned. Men samtidig hører jeg også, at der er et forbedret bytteforhold, og derfor er det nu, at der er en god mulighed for at få vendt udviklingen, siger Sine Worm Jensen.

Klaus Kaiser mener, at hvis ineffektive landmænd med høj gæld og uden udsigt til nogensinde at få en rentabel virksomhed blev hjulpet ud

af erhvervet på en anstændig måde, kunne det lette landbrugserhvervets tunge gældsbyrde, og man kunne samtidig undgå risikoen for, at landbrugene trækker ned i kreditvurderingen af hele sektoren.

Uanstændig passivitet

Den erhvervsøkonomiske chef mener desuden, at det er uanstændigt at lade landmanden gå for lud og koldt vand og en evig trussel om lukning af bedriften hængende over hovedet.

Bankerne er imidlertid tilbageholdende, blandt andet i håb om på et senere tidspunkt at kunne realisere de pågældende bedrifter med et mindre tab end forventet, så de kan tilbageføre nedskrivninger. I venteperioden får banken ifølge den erhvervsøkonomiske chef ofte en del renterne og afdragene som indtægt.

Sine Worm Jensen:

- Vi anerkender fuldstændig, at der er en gruppe landmænd, som sidder i en svær økonomisk situation. Og der er spørgsmålet så, hvor lang en periode skal landmanden have til at vende udviklingen, og det vil være en individuel vurdering i hver situation.

Ikke tydelige nok

Klaus Kaiser siger, at nogle gange kommer meldingen om, at der er fundet en ny ejer, og at bedriften skal tvangs sælges, som en overraskelse for landmanden?

- Det må ikke komme som en overraskelse for landmanden. Men hvis landmanden måske har skyklapper på og har svært ved at se realistisk på sin egen situation, så er det også vigtigt, at han har en rådgiver, der er udfordrende, og som tør tage en alvorlig snak med landmanden.

- Og der har landbrugets organisationer også en rolle at spille. For eksempel ved at oplyse landmanden om, hvilke muligheder han har, og hvilket liv han kan få bagefter. Men selvfølgelig skal banken også være eksplicit omkring de vurderinger, som den nu har af landmandens økonomi.

Bankerne har allerede nedskrevet betydelige beløb på mange landbrug. Kunne man ikke tage de penge og give landmændene midler til at investere og bringe sig ud af krisen på den måde?

- Hvis der kommer en landmand og vil investere, så er jeg ret sikker på, at bankerne generelt er positive over for det, hvis det er en økonomisk holdbar investering.

Banken ønsker ikke at lade en bedrift køre videre, hvis banken ikke selv tror på, at der er nogen fremtid for den, fastslår erhvervspolitisk konsulent i Finansrådet, Sine Worm Jensen, efter at bankerne er blevet kritiseret for at være for tilbageholdende med at lukke bedrifter med uholdbar økonomi.